

Emotieregulatie verschilt bij medicatievrije patiënten met een uni- of bipolaire stoornis

ARTIKEL

LITERATUUR

- Rive MM, Mocking RJ, Koeter MW, van Wingen G, de Wit SJ, van den Heuvel OA, Veltman DJ, Ruhé HG, Schene AH. State-dependent differences in emotion regulation between unmedicated bipolar disorder and major depressive disorder. JAMA Psychiatry 2015; 72: 687-96.

AUTEUR

MARIA M. RIVE

E-mail: m.m.rive@amc.uva.nl

Waarom dit onderzoek?

Uni- en bipolaire stoornissen zijn klinisch vaak lastig te onderscheiden. Beide worden gekenmerkt door stoornissen in de emotieregulatie, maar weinig is bekend over verschillen in emotieregulatie tussen deze twee stemmingsstoornissen. Beter begrip van zulke verschillen zou kunnen helpen bij de differentiele diagnostiek.

Eerder onderzocht men vooral patiënten met een actuele depressie (wat effect heeft op emotieregulatiemechanismen), die bovendien veelal psychotrope medicatie gebruikten (wat de validiteit en generaliseerbaarheid van resultaten beperkt).

Onderzoeksvraag

Welke verschillen in emotieregulatie bestaan er tussen medicatievrije patiënten met een uni- en bipolaire stoornis? Worden deze beïnvloed door de actuele toestand (depressie of remissie)?

Hoe werd dit onderzocht?

Patiënten met een unipolaire ($n = 42$) of bipolaire ($n = 35$) stoornis tijdens een depressieve episode en remissie, en vrijwilligers uit de algemene bevolking ($n = 36$) ondergingen een fMRI-scan gedurende een taak waarbij zij hun emotionele respons op positieve (blij) en negatieve (droevige, angstaanjagende) foto's moesten reguleren.

Belangrijkste resultaten

Ten tijde van remissie vertoonden alleen patiënten met bipolaire stoornis verstoorde emotieregulatie: zij reguleerden alle emoties relatief slecht, waarbij zij een verhoogde dorsolaterale prefrontale activiteit vertoonden.

Tijdens een depressieve episode verschilden patiënten met unipolaire stoornis van die met een bipolaire stoornis qua emotieregulatie bij blij versus droevige foto's. Dit ging gepaard met verschillen in rostrale anterieure cingulaire activiteit. Patiënten met een unipolaire stoornis reguleerden emoties bij droevige én blij foto's ongeveer even slecht. Daarbij was de cingulaire activiteit in beide condities ongeveer gelijk, mede doordat zowel droevige als blij foto's bij hen negatieve emoties opriepen, waardoor deze voor hen dus feitelijk weinig verschilden. Patiënten met bipolaire stoornis reguleerden emoties bij droevige foto's ook slecht, maar hadden bij blij foto's een normale emotieregulatie: zij ervoeren die laatste wel als blij. Van dit gevoel, dat immers incongruent was met hun stemming, konden zij waarschijnlijk makkelijker afstand nemen dan van een stemmingscongruent gevoel (droefheid). Bovendien vertoonden zij lagere cingulaire activiteit tijdens emotieregulatie bij blij foto's dan tijdens die bij droevige foto's. Dit komt overeen met de betrokkenheid van de cingulaire cortex bij emotionele conflictbeleving: afstand nemen van een stemmingsincongruent gevoel (blijdschap) lost een conflict op.

Consequenties voor de toekomst

Emotieregulatie lijkt inderdaad te verschillen tussen medicatievrije patiënten met een uni- en bipolaire stoornis. De manier waarop hangt echter af van het actuele toestandsbeeld. Emotieregulatie zou gebruikt kunnen worden voor het ontwikkelen van aanvullend diagnostisch onderzoek.

Replicatie is nodig, bij voorkeur bij medicatienaïeve patiënten gedurende een eerste episode. Voorts is onderzoek naar de waarde van deze groepsresultaten voor individuele diagnostiek aangewezen.